בס"ד

יום **ג', כה' בתשרי** תשס"א (**24** באוקטובר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום, **כה' בתשרי**, בשנת תק"ע(1809-5570)**,יום פטירתו של מי שנודע כ"סנגורם של ישראל", ר' לוי יצחק מברדיצ'ב**(נ. 1740). מחשובי תלמידיו של המגיד ממזריץ', הוא שימש ברבנות בקהילות שונות ברוסיה, כולל פינסק, ומגיל 45 ואילך כיהן כמורה-הוראה בברדיצ'ב שבאוקראינה. ר' לוי יצחק היה מנהיג נערץ של המוני היהודים ברחבי רוסיה, ואגדות רבות נרקמו אודותיו ומעשיו. הוא היה ממניחי היסוד לחסידות באירופה, ובתורתו הדגיש את אהבתו לישראל, ואת השמחה והטוב שבנו.

על הפסוק בפרשת השבוע, פר' **'בראשית'**, "**ויאמר אלוקים יהי אור ויהי אור.**" [**א'** 3], אומר ר' לוי יצחק: בכל יום אנו אומרים בתפילת שחרית, "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם, יוצר אור ובורא חושך, עושה שלום ובורא את הכל" – בלשון הווה. ואין אנו אומרים, "...יצר אור ובורא חושך..." – בלשון עבר. וכל-כך למה? כיוון שתהליכי הבריאה והיצירה נמשכים בהתמדה, ולא נפסקו אפילו לשעה אחת מימי מעשה בראשית ועד היום הזה. הוא שאנו אומרים, גם בתפילת הבוקר: "...המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית."

ועל הפסוק המסכם את תחינתו של אברהם אבינו בעד אנשי סדום, ש"שופט כל הארץ" לא "יספה צדיק עם רשע", "**וילך ה' כאשר כילה לדבר אל אברהם, ואברהם שב למקומו**."[בראשית **י"ח** 33] : אומר הצדיק ר' לוי יצחק, "לכאורה, לא העלה אברהם אבינו דבר בתפילתו על הצלת סדום. שכן, הוברר לו שאין אפילו 10 צדיקים בסדום הרשעה (בת ה52- שנה). אולם, "אברהם שב למקומו". הוא הוסיף לדבוק בדרך שהלך בה כל הימים, שלעולם יש ללמד זכות על כל אדם, ואפילו על חוטא ופושע, שכן שערי תשובה לא ננעלו; ו"הדן את חבירו לכף זכות, דנין אותו לזכות"[מסכת 'שבת' קכ"ז:] [פרפראות לתורה]

***

101 שנה לאחר מכן, 'אצלנו בבית' – בשנת תרע"א (1910) – ראשית הקיבוץ: אנשי "הקומונה החדרתית" התיישבו באום-ג'וני שממזרח לירדן, וקבוצתם – **דגניה א'** – היתה ל"אם הקבוצות" ולחלוצת צורת ההתיישבות העובדת השיתופית.

באותו יום, אירגון "**השומר**" חרג לראשונה ממקומו בגליל התחתון וקיבל על עצמו את השמירה בחדרה.

<u>על עניין ההתיישבות הקיבוצית:</u>

חלוצי העליה ה-II היו הוגיו ומבצעיו של חידוש רעיוני ומקורי זה. התיישבות זו נולדה מתוך כישלון. העולים החלוצים נכשלו בנסיונותיהם להיקלט בעבודה חקלאית במושבות הוותיקות. למזלם, קרה הדבר בעת תחילתה של הפעילות ההתיישבותית של ההסתדרות הציונית והקמת ה"**משרד הארץ-ישראלי**", בראשותו של דר' ארתור רופין. רופין הגה רעיון להקים חוות לאומיות על אדמות הקק"ל, בהן יוכשרו החלוצים הצעירים לעבודת האדמה.

בעקבות שביתה שפרצה בשנת 1909 בחוות **כינרת** בגלל סכסוך בין הפועלים למנהל, הציע רופין למסור לקבוצת פועלים מנוסים מבני העליה ה-II את האחריות לעבד חלק מקרקעות החווה, אדמות אום-ג'וני, ללא פיקוח של מנהל, למשך שנת נסיון.

הרעיון שבא לפתור בעיה מקומית הפך לניסוי חברתי מהפכני ונועז, והוליד את מסגרת הקיבוץ. בתום שנת העבודה, התברר כי חבורת הצעירים סיימה את עבודתה ברווח נאה, ורופין הציע לקבוצה נוספת – הקומונה החדרתית – לחזור על ההתנסות. חבריה עלו לאדמות אום-ג'וני היום בשנת תרע"א(1910-5671). [ספר המאה]

יום נעים!